

Preek zondag 23 september 2018 Citykerk Het Steiger

1e Zondag van de herfst c.q. 25^e Zondag door het jaar (B)

Voorganger: Co Elshout

Lezingen: Deuteronomium 13,1-4, Jacobus 3,16-18, Marcus 9,30-37

Lieve mensen,

Rabbi Jezus, herder en leraar in Galilea, had twee groepen mensen te bedienen: zijn directe volgelingen, de leerlingen, met als kern de twaalf die later het apostelcollege zullen vormen en al die mensen daar omheen, in het bijbels jargon 'de scharen' genoemd. Je kunt zeggen: voor de eerste groep is hij vooral de leraar en voor de grote groep meer de herder. Hij wil die scharen niet belasten maar hij is er voor hen. En het is geen liefdadigheid doch solidariteit! Hun nood en ellende treffen hem tot in zijn ingewanden, zo staat er soms letterlijk geschreven. Ze horen er dan voor hem ook helemaal bij: ook voor hen Pasen, ook voor hen bevrijding, ook voor hen toekomst. We lazen deze zomer over twee feestmaaltijden (de zgn. wonderbare broodvermenigvuldigingen): één met die mensen daar in Galilea, die er vanuit Jeruzalem gezien eigenlijk niet helemaal bij horen, en één met die heidenen daar aan de overkant van het meer. Voor Jezus is er geen 'wij en zij'!

Doch net als de farizeeën zien de leerlingen die eenheid nog steeds niet. En ze begrijpen helemaal niet de theologische onderbouwing van Jezus. Dat Mensenzoon overgeleverd zal worden, gedood, en op de derde dag zal opstaan. Ja, zo gaat het en vergaat het: we leven allen naar de dood. Die weg zal hij gaan, als de minste der mensen. Het wordt niet: zie Jezus, maar: zie de mens. En God die erbij is. Maar 'de derde dag' dan wordt het een heel ander verhaal. Vlak nadat Petrus Jezus als de Christus had beleden, gaat hij bij de eerste zgn. lijdens-aankondiging er tegenin: dat nooit! vervolgens schreeuwde Jezus hem woedend toe: Satan! En dat is een duivelse splijtzwam. Heel zijn missie ziet Jezus hier stranden (wéér 'wij en zij'). Laten we het erop houden dat Petrus bij zijn belijdenis oprecht was, maar het was dus ook een toe-eigening: Jezus met en voor ons. Nu gaan wij op weg naar Gods koninkrijk. Dus weer een religie erbij. En daar ging het Jezus niet om, hij haalde nog geen titel of jota van zijn godsdienst af, maar hij betrok ieder erbij op zijn weg naar Gods heil.

Ook van de tweede aankondiging van 'de weg van de Mensenzoon' begrepen de leerling niets. En dan komen ze thuis. Thuis was niet in Jeruzalem maar in Kapernaüm (Kafar Naum, dorp van de troost). Daar wisten ze hem te vinden: kijk daar, beneden bij het meer. God woont op een berg, zoals de Sinai of de Sionsberg, Jezus heeft zijn huis ca. 200 meter beneden de zeespiegel. En zijn opgang naar Jeruzalem wordt zijn dood maar zal wonderbaar samenvallen met de woning van God bij de mensen. De minste wordt de eerste: Lazarus, als de minste der mensen, wordt opgewekt, God is in zijn Zoon volkomen solidair. "Doet dit tot mijn gedachtenis" zei hij, "want dit is mijn lichaam." Begrijpen wij het als we dit zeggen? Begrijpt de kerk het?

Nou, de club van Jezus had het op de weg wel over iets geheel anders gehad: wie de meerdere was. Ja, heel beschamend. De kerk heeft het later dan ook héél goed geregeld.... Jezus ging op zijn leerstoel zitten, speciaal voor de twaalf, en zei: "Als iemand de eerste wil zijn, zal hij van allen de laatste zijn: van allen een dienaar." Ja, dat los je niet op door de laatste te spelen of je als dienaar te installeren. En het wil ook niet zeggen, dat als je hogerop wilt komen je eerst moet gaan dienen. Dat zeggen alle bazen en machtigen op aarde maar al te graag. Het blijft streven naar de macht! En we weten hoe het gaat: om vooruit te komen moet je de ander naar achteren werken, waarbij de slimste methode is die van uiterst bescheiden-zijn. Maar het blijft gaan om de macht in plaats van de dienstbaarheid. Dat moet om! En wie kan (en wil) dat omdraaien? De leerlingen van Jezus, het apostelconvent? Zij krijgen het mee! En zo kom je bij de kerk. Maar laten we deze woorden maar niet toepassen op wat er allemaal de laatste tijd in de kerk naar boven is gekomen en nog zal komen. In iedere geval zijn de vragen van macht en dienstbaarheid ook in de kerk nog razend actueel. De 'heilige Katholieke Kerk' waarin wij geloven, zullen we die ooit ergens vinden?

En zo wordt het vervolg van ons evangelieverhaal vandaag wat wrang: Jezus haalt een kind naar zich toe. Ja, zo erg is het al, dat als je dit leest, je direct een bepaalde associatie krijgt. Dat sommigen zelfs deze pastorale paus in een kwaad daglicht willen stellen is al heel wat, maar onze lieve Heer? Nee, aan de heiligheid van de kerk kan je twijfelen en erover twisten maar de Bijbel is

heilige Schrift. We zoeken dus niet naar wat er is gebeurd maar naar wat het ons te zeggen heeft, het verhaal in het verhaal. Jezus zet hier een kind in hun midden, en omarmt het kind. Nee, niet om aardig te zijn (dat zijn vaak de allerslechten) maar in een volkomen solidariteit. Daarom staat er ook bij: "In mijn naam". Een kind is weerloos en draagt in zich de machteloosheid, de kwetsbaarheid, want het kan zichzelf niet redden. Naast de arme Lazarus hebben we ook hier een beeld van de minste der mensen. En God ziet zijn kinderen, hoor, de kinderen Israëls en alle mensenkinderen.

We hebben dus vandaag eigenlijk een kind als voorganger (en heus niet de braafste, misschien wel het ettertje van Kapernaüm), in alle weerloosheid, als de minste der mensen. "Ontvangt hen in mijn naam". Want die naam is bevrijder, redder. En zegt Jezus verder: "Wie één van zulke kinderen ontvangt in mijn naam, ontvangt mij, en al wie mij ontvangt, ontvangt níet mij maar hem die mij gezonden heeft."